

บทวิจารณ์หนังสือ
Book Review

โดย อ.เกษม ชูรัตน์

สุขภาพกับกฎหมาย
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์
พ.ศ. 2555. 96 หน้า. สำนักพิมพ์วิญญูชน.
ISBN 978-616-269-023-5

การประกาศใช้พระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 นิยามคำว่า “สุขภาพ” ไว้ในมาตรา 3 โดยให้หมายความถึงสภาวะทางกาย ทางจิต ทางปัญญา และทางสังคมโดยเชื่อมโยงเป็นองค์รวมอย่างสมดุล ดังนั้นคำว่า **กฎหมายสุขภาพ (Health Law)** คือ **กฎหมายที่คุ้มครองสุขภาพของประชาชน** ที่มีขอบเขตกว้างขวางมาก ไม่เฉพาะเกี่ยวกับการแพทย์และสาธารณสุขเท่านั้น แต่รวมเอากฎหมายหลายระบบเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ระบบกฎหมายที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบ เพราะกระบวนการยุติธรรมทั้งระบบเกี่ยวโดยตรงกับสุขภาพทางกาย ทางจิต ทางปัญญาและทางสังคม กฎหมายเกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจทั้งหมด ก็ย่อมเกี่ยวข้องกับสุขภาพเช่นเดียวกัน ดังนั้นกฎหมายเกี่ยวกับสุขภาพจึงเกี่ยวข้องกับกฎหมายเกือบทุกระบบก็ว่าได้

หนังสือ สุขภาพกับกฎหมาย เขียนโดย ศาสตราจารย์เกียรติคุณ นายแพทย์วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์ ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการแพทย์และด้านกฎหมาย เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการก่อตั้งศูนย์กฎหมายสุขภาพ และจริยศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ท่านเสนอว่าการปฏิรูประบบสาธารณสุขให้เป็นระบบการสร้างเสริมสุขภาพและมีบริการทางเลือกมากขึ้น ให้ประชาชนมีสุขภาพดีนั้น กฎหมายสุขภาพต้องแทรกซึมเข้าไปสู่ระบบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกักฎหมาย โดยกฎหมายสุขภาพมิได้เป็นเพียงกฎหมายฉบับเดียวโดด ๆ แต่แทรกซึมไปในกฎหมายที่เกี่ยวข้องเหล่านั้น

เนื้อหาของหนังสือ กฎหมายกับสุขภาพ ฉบับนี้แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน (Part) ใหญ่ ๆ ดังนี้
ตอนที่ 1 ทิศทางการจัดหลักสูตรการบริหารกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขในอนาคต ผู้เขียนได้อธิบายถึงความหมายของกฎหมายสาธารณสุข บทบาทของกฎหมายในการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน และขอบเขตของกฎหมายสาธารณสุขด้านต่าง ๆ อาทิเช่น กฎหมายวิชาชีพด้านการแพทย์ และสาธารณสุข กฎหมายว่าด้วยอาหาร ยา เครื่องสำอาง เครื่องมือแพทย์ ฯลฯ

ตอนที่ 2 กฎหมายสุขภาพกับการพัฒนาระบบสาธารณสุขในประเทศไทย ผู้เขียนได้อธิบายให้พอเห็นภาพของกฎหมายสุขภาพที่ต้องมีบทบาทสำคัญในการปฏิรูประบบสุขภาพเข้าสู่การสร้างเสริมสุขภาพ และการปรับเปลี่ยนระบบบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข

ตอนที่ 3 สิทธิด้านสุขภาพ (The right in respect of health) ผู้เขียนได้อธิบายการยกร่างพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ.2550 และกล่าวถึงคำว่า สิทธิทางด้านสุขภาพ (The Rights in Respect of Health) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 1) สิทธิที่จะเข้าถึงสุขภาพ (The Rights to Health) และ 2) สิทธิที่จะได้รับการบริการด้านการแพทย์และสาธารณสุข (The Rights to Health Care) ซึ่งสิทธิทั้งสองนี้เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน (Human Rights) ในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ หมวดที่ 1 ว่าด้วยสิทธิและหน้าที่ด้านสุขภาพ ตั้งแต่มาตรา 5 ถึงมาตรา 12

โดยสรุปความหมายของสุขภาพได้พัฒนาออกไปตามลำดับ ประเทศไทยก็ได้พัฒนาแนวคิดเรื่องสุขภาพออกไปจนปรากฏค่านิยมในพระราชบัญญัติสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. 2550 ซึ่งปรากฏในหนังสือเล่มนี้ โดยผู้เขียนพยายามให้อ่านเข้าใจความหมายสุขภาพตามความหมายของวิชาการ มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอย่างไร ขอบเขตของกฎหมายสุขภาพและกฎหมายการแพทย์และสาธารณสุขแยกได้ตรงไหน เนื้อหาในหนังสือ “สุขภาพกับกฎหมาย” นี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านที่สนใจทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้สนใจศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพซึ่งเป็นกฎหมายที่มีความสำคัญมากในประเทศไทย